

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Kůchlerovou,
Ph.D. ve věci

žalobců: a) V. G.
b) A. Y.
oba zastoupeni Organizací pro pomoc uprchlíkům
sídlem Kovářská 4/939. 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2021, č. j. X, a

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2021, č. j. X,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci podali u krajského soudu žaloby proti shora označeným rozhodnutím, kterými žalovaný rozhodl o tom, že žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany jsou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), nepřipustné, a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25

písm. i) zákona o azylu, zastavil. Usnesením ze dne 27. 8. 2021 krajský soud rozhodl o spojení obou věcí ke společnému projednání.

II. Obsah Žaloby

2. Žalobkyně a) předně poukázala na svůj zdravotní stav, který by se vlivem převozu do Arménie a vlivem nedostupnosti lékařské péče v Arménii podstatně zhoršil. Její zdravotní obtíže spočívají v problémech se srdcem, játry, slinivkou, žaludkem, dvanácterníkem, štítnou žlázou, plícemi, hybností, otékají jí ruce a nohy, má cukrovku, pupeční kýlu a trpí krvácením kvůli nezhoubnému nádoru v děloze. Nadto je polymorbidní a invalidní, nemůže chodit, pravidelně užívá léky a je zcela závislá na péči manžela co do naplňování základních životních potřeb. S ohledem na uvedené je žalobkyně přesvědčena, že v jejím případě existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 a 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu. Tyto důvody sdělila výpovědí, doložila listinnými důkazy a vyplývají z okolností případu.
3. Žalobkyně a) nesouhlasila zejména s rozhodnutím žalovaného o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany. Její zdravotní stav sice byl důvodem pro podání první žádosti o mezinárodní ochranu, žalobkyně je ovšem přesvědčena, že v novém řízení sdělila nové důvody, které bylo třeba meritorně posoudit. V řízení jehož výsledkem bylo vydání napadeného rozhodnutí, žalobkyně několikrát tvrdila, že se její zdravotní stav zhoršil, rozvinuly se u ní nové zdravotní problémy a došlo ke změně medikace. Závěr o dostupnosti léčby v zemi původu žalobkyně a), učiněný v předchozím řízení, tak již nemůže být aktuální a bylo třeba tuto otázku posoudit znovu.
4. Žalobkyně a) ve správním řízení upozornila též na skutečnost, že Arménie je tvrdě zasažena epidemií nemoci COVID-19, přičemž žalobci patří do rizikové skupiny osob a případné nakažení by pro ně mohlo mít fatální následky. V důsledku zmíněné epidemie je zdravotní systém země původu žalobců zahlcen, což má jistě vliv na dostupnost „necovidové“ péče. Tato okolnost nebyla žalovaným nijak posouzena, přičemž se jedná o novou skutečnost, která nebyla bez zavinění žalobců předmětem zkoumání v řízení o předchozí žádosti a svědčí o tom, že žalobcům by mohlo hrozit pronásledování nebo vážná újma. Neposouzením nastíněné situace v zemi původu zatížil žalovaný napadené rozhodnutí vadami nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti. K přípustnosti opakované žádosti žalobkyně citovala z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96.
5. Podle žalobkyně a) měl žalovaný vzít v úvahu nikoli pouze legislativní zakotvení bezplatnosti lékařské péče, ale její faktickou dostupnost. K tomu žalobkyně a) tvrdila, že i za oficiálně bezplatnou péči, je třeba fakticky platit zdravotnickému personálu, jinak péče nebude poskytnuta, k tomu na stranách 9 a 10 žaloby citovala pasáže ze zprávy *Bertelsemann Stiftung*. Ze žalobkyní a) poskytnutých informací vyplývá, že žalobci si nemohou potřebnou lékařskou péči v zemi původu dovolit a není tak pro ně dostupná. Již tato skutečnost je sama o sobě důvodem hodným zvláštního zřetele pro meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobkyně se výslovně domáhala využití diskreční pravomoci žalovaného, aby z těchto důvodů posoudil žádost jako přípustnou a následně jí vyhověl. Tento návrh však žalovaný nijak nevypořádal, z napadeného rozhodnutí není seznatelné, jakými úvahami byl veden a napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné. Následně žalobkyně a) podala výklad o pojmech „důvod hodný zvláštního zřetele“ a „správní uvážení“.

6. Žalobkyně a) předpokládá, že zhoršení zejm. jejího zdravotního stavu by pravděpodobně dosáhlo intenzity utrpení srovnatelného s mučením dle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále také jen „Úmluva“) a významně by zkrátilo její život. Uvedené by žalobce b) pociťoval jako vážnou újmu, neboť by ztratil jedinou blízkou osobu a jeho utrpení by bylo taktéž srovnatelné s mučením a představovalo by zásah do jeho soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 výše uvedené Úmluvy. Žalobkyně a) odkazovala i na několik rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), zejména na rozhodnutí ve věci Paposchvilli v. Belgie, podle kterého musí správní orgán mimo jiného posuzovat dopady na cizince jednotlivě a způsobem, který srovná zdravotní stav cizince před deportací a stav, který by následoval po ní. Posouzena musí být též skutečná míra dostupnosti potřebné péče s ohledem na konkrétní případ. Žalovaný se přitom v žalobě uvedenou judikaturou neřídil. Tvrzenými rozpory mezi formální bezplatností zdravotní péče a reálným stavem, změnou zdravotního stavu a medikace žalobkyně a) a změnou poměrů ve zdravotnictví země původu, se náležitě nezabýval. Nevyrátil pochybnosti o správnosti a aktuálnosti dříve učiněných závěrů, nevyžádal si záruky země původu žalobců, přičemž neprovedl žalobci navržené důkazy, ani si neobstaral jiné. Nevypořádal se ani s logickým deficitem úvahy - pokud by situace v zemi původu žalobců byla taková, jak ji líčí žalovaný, neměli by žalobci žádnou motivaci ze země původu vycestovat a již podruhé se domáhat mezinárodní ochrany v České republice.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě stručně shrnul průběh správního řízení, stejně jako dosavadní průběh řízení před soudem. Dále uvedl, že v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně a) uvedla naprosto stejné motivy svého odchodu ze země původu a neochoty se tam vrátit, jako uváděla v první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Těmito jsou její zdravotní problémy, kterými se žalovaný podrobně zabýval. Žalovaný vzal v řízení v potaz tvrzení žalobkyně o zhoršení jejího zdravotního stavu, stejně tak přijal doložené informace a lékařské zprávy. Dospěl však k závěru, že se její zdravotní stav nezhoršil natolik, aby bylo nutné přistoupit k meritornímu posouzení opakované žádosti. Žalovaný si vyžádal vyjádření ke zdravotnímu stavu žalobkyně a), z něhož vyplývá, že současný zdravotní stav jí nebrání v návratu do země původu a v pokračování v léčbě tam. Žalovaný sdělil, že zkoumal i dostupnost lékařské péče v zemi původu, přičemž uzavřel, že žalobkyně a) se řadí mezi osoby se zdravotním postižením 2. stupně a má tak v zemi původu nárok na bezplatné získání léků. Žalovaný se zabýval též tvrzenými nekalými praktikami ve zdravotnictví země původu žalobců. Veškerými tvrzeními žalobkyně a) se žalovaný dle svých slov zabýval již v předchozím řízení a plně odkázal na napadené rozhodnutí, stejně jako na rozhodnutí ve věci první žádosti žalobců.
8. K důvodům podání žádosti žalobcem b) žalovaný pouze konstatoval, že tento je odvozuje od azylových důvodů své manželky a odkázal proto na vyjádření v její věci a též na první žádost žalobce b) o udělení mezinárodní ochrany, rozhodnutí o ní a na nyní napadené rozhodnutí. S ohledem na vše výše uvedené žalovaný navrhl zamítnutí obou žalob.

IV. Jednání soudu

9. Při jednání konaném dne 27. 8. 2021 zástupce žalobců předložil informaci o koronaviru v Arménii z portálu Google zprávy, ze které vyplývají vývojové trendy ohledně pandemie v zemi původu žalobců. Zástupce žalobců shrnul nejdůležitější žalobní námitky, tak jak jsou uvedeny výše. Žalobce b) předložil potvrzení o důchodech žalobců v zemi původu.
10. Žalobkyně a) rovněž akcentovala, že v průběhu správního řízení žádala o zpracování znaleckého posudku stran svého zdravotního stavu a tento vypracován nebyl.
11. Žalovaný odkázal na napadená rozhodnutí a vyjádření k podaným žalobám. Zdůraznil, že problematiku zdravotní péče v zemi původu napadená rozhodnutí řeší a žalobci neprokázali, že by uplácení v zemi původu dopadalo přímo i na ně. K pandemii koronaviru by pak podle žalovaného nemělo být zvlášť přihlíženo, neboť situace byla kritická i v České republice, nadto se dá předpokládat, že žalobci jsou vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu již očkovaní. Odkaz na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Paposchvilli v. Belgie považuje žalovaný za nepřiléhavý, neboť v tam posuzované věci byl zdravotní stav dotčené osoby mnohem vážnější. V posuzovaném správním řízení se pak žalovaný zabýval toliko komplikacemi vzniklými žalobcům po rozhodnutí o jejich první žádosti o mezinárodní ochranu. Ze sdělení lékaře vplynulo, že stav žalobkyně a) je chronický, tedy v zásadě stejný a kompenzovaný léky. Žalovaný uzavřel, že předmětem posuzovaného řízení byla opakovaná žádost, tudíž byly vypořádány důkazní návrhy s tímto předmětem související.
12. Krajský soud provedl důkazy jdoucí nad rámec správního spisu, konkrétně tedy provedl dokazování listinami: propouštěcí zpráva žalobkyně a) vystavená Nemocnicí Rychnov nad Kněžnou dne 29. 2. 2020, zpráva DIABETIN, s. r. o. ze dne 18. 3. 2021 o diabetologické kontrole žalobkyně a), zpráva z Nemocnice Rychnov nad Kněžnou ze dne 27. 5. 2021, zápis o kontrole na diabetologii ze dne 28. 6. 2021 a informace o koronaviru v Arménii z portálu Google zprávy, ze které vyplývají vývojové trendy ohledně pandemie v zemi původu.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Dané ustanovení procedurální směrnice zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

14. Žaloby jsou nedůvodné.

15. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že každý ze žalobců podal dne 11. 7. 2017 první žádost o udělení mezinárodní ochrany, o těchto žádostech žalovaný po provedeném správním řízení rozhodl dne 22. 5. 2018 rozhodnutími č. j. X, v případě žalobkyně a), resp. rozhodnutím č. j. X, v případě žalobce b), a to tak, že se jim mezinárodní ochrana neuděluje. Rozhodnutí nabylo právní moci shodně dne 30. 5. 2018.

16. Dne 15. 7. 2020 podal každý z žalobců opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jako důvod těchto opakovaných žádostí uvedli zejména zdravotní stav žalobkyně a), která trpí problémy se srdcem, diabetem, nohami, cirkulací krve. Dále měla myomy, krvácela, má zvětšená játra, objevena jí byla cysta v levé ledvině, přičemž operativní zákroky by byly riskantní. Z toho důvodu jí nebude operována ani břišní kýla. Žalobkyně a) dále trpí bronchiálním astmatem, má problémy se štítnou žlázou, špatně se jí dýchá, má vysoký tlak a cholesterol a problémy prakticky se všemi orgány. O mezinárodní ochranu žádá ze zdravotních důvodů. Je si jistá, že pokud se vrátí do země původu, tak zemře. Na otázku žalovaného, jak se změnil její zdravotní stav za poslední dva roky, odpověděla, že dostává léky a jsou vidět výsledky. Musí jí však pomáhat manžel, bez něj by se neobešla. Žalobce b) k důvodům podání opakované žádosti uvedl, že v zemi původu nemohl vyřešit otázku léčení své manželky. Ta je na něj odkázána, přičemž léčbu ekonomicky nezvládali, jelikož jsou důchodci. V zemi původu jim s léčbou vůbec nepomohli a žalobce b) tak musel prodat dům, aby se jeho manželka mohla léčit.

17. O těchto druhých žádostech rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím tak, že žádosti shledal nepřipustnými podle ustanovení § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil dle § 25 písm. i) téhož zákona.

18. Ve správním spise jsou dále založeny lékařské zprávy o zdravotním stavu žalobkyně a) a její sdělení k těmto zprávám, údaje o zemi původu žalobců vydané Mezinárodní organizací pro migraci v roce 2019; Informace OAMP ze dne 24. 11. 2020 s názvem Arménie, Ázerbajdžán, Náhorní Karabach, historie konfliktu; Informace OAMP ze dne 26. 5. 2020 o bezpečnostní a politické situaci v zemi původů žalobců, Informace MZV ČR, č. j. X ze dne 10. 9. 2020, k č. j. X.

19. S podklady pro rozhodnutí ve věci byla zmocněnkyně žalobkyně a) seznámena dne 16. 4. 2021. Žalobce b) byl s podklady pro rozhodnutí seznámen dne 26. 3. 2021. V písemném vyjádření k těmto podkladům žalobci uplatnili prakticky totožné námitky jako v žalobě.

20. Předmětem soudního přezkumu v posuzované věci jsou rozhodnutí žalovaného o další opakované žádosti žalobců o mezinárodní ochranu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. V pořadí se jednalo o druhé žádosti.

21. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, „*podá-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1*“.

22. Dle § 11a odst. 1 zákona o azylu „*podá-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které*

a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a

b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“

23. Podle § 25 písm. i) téhož zákona se řízení (o žádosti o udělení mezinárodní ochrany) zastaví, je-li žádost nepřijatelná.

24. Z dikce shora citovaného ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu lze dovodit nutnost kumulativního splnění dvou podmínek pro to, aby bylo možné opakovanou žádost věcně projednat. Je třeba uvést nové skutečnosti nebo zjištění a současně, aby se jednalo o takové skutečnosti nebo zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. Za nové skutečnosti nebo zjištění je poté nutno považovat nikoliv jakékoliv nové skutečnosti nebo zjištění, nýbrž pouze takové, které by mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele. Ostatně v jiných případech by nové správní řízení pozbývalo smysl, protože jeho výsledek by byl předem daný a ve svém důsledku by takové správní řízení nekorespondovalo s požadavkem hospodárnosti vnímaným jakožto dosahování žádoucích výsledků s co nejmenšími možnými náklady. Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany nelze přitom pojímat jako prostředek k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele, a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího správního řízení. Zpravidla se přitom bude jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času. Lze mezi ně zařadit i změnu situace v zemi původu žadatele. Ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu tedy představuje jakýsi filtr, jehož prostřednictvím lze propustit do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany již jednou rozhodnutou věc. Jde přitom o výjimku, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a to princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté.

25. K otázce opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se již podrobně vyjádřil i Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-65 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž uvedl: *„Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.“* Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011-96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, dospěl k závěru, že *„Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přijatelnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přijatelnou a meritorně o ní*

rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřipustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“ Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 8. 9. 2011, čj. 7 Azs 28/2011-74, ve kterém Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, který formuloval následovně: „Bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřipustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.“

26. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je tedy nutno důsledně dbát na splnění obou výše stanovených podmínek, které mají garantovat jak určitou přidanou hodnotu nové žádosti, jež může vést k odlišnému rozhodnutí správního orgánu, tak zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.
27. Dle názoru krajského soudu je obsah správního spisu dostatečným podkladem pro závěr, který učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí, a to, že žalobci neuvedli žádné nové skutečnosti, které bez jejich zavinění nemohly být zkoumány v rámci předchozího pravomocně skončeného řízení. Soud se proto ztotožňuje s názorem žalovaného, že žalobci v nové žádosti neuvedli nové skutečnosti, které by nebyly součástí již jejich prvních žádostí. V nových žádostech žalobci konstatovali zdravotního stavu žalobkyně a), vypuknutí pandemie koronaviru a uvedli tvrzení týkající se zdravotního systému v zemi svého původu. Tyto stejné důvody (kromě propuknutí pandemie koronaviru) však žalobci uváděli i v řízení o první žádosti.
28. V posuzovaném případě je proto nutno přisvědčit závěru žalovaného, že žalobci v nových žádostech o udělení mezinárodní ochrany uvedli v zásadě totožné důvody jako v předchozí žádosti. Žalovaný tudíž naplnil veškeré náležitosti odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nadto lze poznamenat, že žalobcům byla dána možnost seznámit se před vydáním napadeného rozhodnutí s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Žalobci se vyjádřili, přesto však neuvedli žádné další skutečnosti či informace, které měl vzít žalovaný při svém rozhodování v úvahu.
29. Žalobci v žalobě dále namítli, že důsledky rozhodnutí žalovaného o jejich opakovaných žádostech by mohly být v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy a zasahovat tak do práva na rodinný a soukromý život, a to zejména do práv žalobce b). Obecně by bylo možno dát žalobcům za pravdu, že čl. 8 Evropské úmluvy, a tedy dopad rozhodnutí žalovaného do soukromého a rodinného života žadatele, je nutné v rozhodnutí o mezinárodní ochraně zvažovat, a to v souvislosti se zvažováním udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Krajský soud však opakuje, že v projednávaném případě žalovaný k meritornímu posouzení, při němž by zvažoval udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu, nepřistoupil, neboť žalobci uvedené důvody shledal totožnými s důvody v řízení o jejich prvních žádostech, přičemž i pokud jde o oblast soukromého života /tj. existence rodinných vazeb a zdravotní stav žalobkyně a)/, to již bylo předmětem zkoumání v předchozím řízení o prvních žádostech žalobců. Je sice pravdou, že ani s tímto posouzením žalobci nesouhlasili a napadli jej žalobami ve správním soudnictví, avšak ani těmto žalobám nebylo vyhověno (viz rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 43 A 21/2018-67).

30. Spíše nad rámec výše uvedeného krajský soud poznamenává [k námitce žalobkyně a) vznesené u jednání soudu], že tato nežádala zpracování znaleckého posudku, nýbrž odborného vyjádření lékaře (k tomu srov. vyjádření žalobců ze dne 24. 9. 2020, které je součástí správního spisu). Žalovaný si takové odborné vyjádření lékaře vyžádal a toto je rovněž součástí správního spisu. Z tohoto plyne, že žalobkyně a) je bez dalšího schopna převozu do země původu a v kontextu dalších lékařských zpráv je zřejmé, že její stav je chronický, kompenzovaný léky, jak již bylo opakovaně uvedeno výše. S problematikou „bezplatnosti“ péče pro žalobkyni a) v zemi původu a jejími k tomu předkládanými podklady se žalovaný rovněž vypořádal (k tomu srov. zejména str. 5 odst. 1 žalobou napadeného rozhodnutí) a žalovaný sám uvádí, z jakých relevantních podkladů v tomto směru vycházel (tyto jsou rovněž součástí správního spisu).
31. Žalobci namítli i to, že žalovaný nesprávně nevyužil své diskreční pravomoci svěřené mu § 11a odst. 4 zákona o azylu, ačkoliv v jejich případě důvody hodné zvláštního zřetele existovaly, a že v napadeném rozhodnutí absentuje jakákoli úvaha stran důvodů ohledně jejího nevyužití, ačkoliv to bylo povinností žalovaného.
32. Je pravdou (jak uvádí žalobci), že ustanovení § 11a odst. 4 zákona o azylu, které stanoví, že „*ministerstvo může z důvodů hodných zvláštního zřetele posoudit podanou opakovanou a další opakovanou žádost jako přípustnou*“, je obdobné znění § 14 zákona o azylu. Stejně jako v případě § 14 zákona o azylu je i v § 11 odst. 4 zákona o azylu užito kombinace neurčitého právního pojmu („*důvodů hodných zvláštního zřetele*“) a správního uvážení („*ministerstvo může*“). Žalovaný tak obecně musí uvedený neurčitý právní pojem vyložit a aplikovat s ohledem na odborné posouzení v každém jednotlivém případě, avšak rozhodnutí, zda žadatelovu žádost posoudit jako přípustnou, či nikoliv, je už v jeho diskreční pravomoci. Ta je relativně široká, omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55). Správní soudy pak přezkoumávají úvahu žalovaného o (ne)přípustnosti žádosti ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o azylu v omezeném rozsahu, tedy zda rozhodnutí žalovaného nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.
33. V případě žalobců žalovaný v napadených rozhodnutích (variantně) uvedl, že „*Správní orgán tak neshledal důvody pro opakované posuzování žádosti výše jmenované o udělení mezinárodní ochrany ve vztahu k jí uváděným důvodům, neboť tato neuvedla žádnou novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu, která by odůvodňovala opětovné vedení správního řízení a opětovné hodnocení důvodů odchodu žadatelky o udělení mezinárodní ochrany z vlasti a obav z návratu do vlasti.*“ Tato část navazuje na popis průběhu předchozího správního řízení o prvních žádostech žalobců o mezinárodní ochranu, tehdy uváděné důvody a shrnutí jejich posouzení v předchozím rozhodnutí, a dále následuje vypořádání se s důvody v opakovaných žádostech. Žalovaný následně dospěl k závěru, že tvrzení žalobců nepředstavují novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu.
34. Z rozhodnutí jako celku je pak zřejmé, že žádné důvody hodné zvláštního zřetele žalovaný v případě žalobců neshledal. Je pravdou, že preciznějším odůvodněním žalovaného by v tomto případě bylo, pokud by výslovně uvedl, že žalobci nenaplnili ani kritéria § 11a odst. 4 zákona o azylu. S ohledem na výše uvedené by však krajský soud považoval za příliš formalistické, pokud by rozhodnutí žalovaného mělo být jen z tohoto

důvodu zrušena, aby pak v něm žalovaný následně uvedl výše naznačenou větu, ačkoliv z rozhodnutí je zcela zřejmé, že k žádným důvodům hodných zvláštního zřetele nedospěl. Za podstatné v projednávané věci totiž soud považuje to, že všechny okolnosti, které musely být zkoumány (a také byly) jako „nové“ důvody tvrzené žalobci, by byly bezpochyby podřaditelné právě i pod důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 11a odst. 4 zákona o azylu, které byly v rámci řízení o opakované žádosti vzaty v úvahu (neboť žalovaný zkoumal, zda jsou stejné, anebo nové oproti důvodům v žádosti předchozí). Pokud přitom žalovaný dospěl k závěru, že není důvodu měnit něco na hodnocení těchto okolností oproti jejich předchozímu posouzení, implicitně shledal, že případ žalobců je případem běžným, neobsahujícím zvláštní, mimořádné, předem typově nedefinované důvody, které by měly vést k uplatnění svého druhu mimořádné klauzule pro mimořádné okolnosti, jíž je zmocnění ke správnímu uvážení ve zmíněném ustanovení (k tomu srov. podobně úvahy ve vztahu k humanitárnímu azylu např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 36/2005-48, resp. nověji zejména č. j. 2 Azs 101/2019-74).

35. K žalobkyní uváděnému judikatornímu posunu ESLP, ke kterému došlo zejména rozhodnutím ve věci *Paposhvili v. Belgie*, krajský soud konstatuje, že tímto rozsudkem byl skutečně snížen standard aplikace čl. 3 Úmluvy v případech vyhošťování těžce nemocných cizinců.
36. ESLP ve věci *Paposhvili* konkrétně dospěl k závěru, že „velmi výjimečné případy“, ve kterých článek 3 Úmluvy znemožňuje vyhoštění, je nutno chápat tak, že pokrývají situace, kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody zakládají domněnku, že ačkoliv není v bezprostředním ohrožení života, nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu, vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života. ESLP tak částečně revidoval svou dosavadní judikaturu a zmírnil z ní vyplývající velmi přísný standard, neboť ochrana dle čl. 3 Úmluvy se dosud v případech vážně nemocných cizinců v praxi omezovala pouze na osoby, které se nacházely „blízko smrti“ (k podrobnému shrnutí vývoje judikatury ESLP v této oblasti viz Hájek, M.: Zdravotní stav coby důvod ochrany cizince. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*, XXV, 3/2017, str. 437-454).
37. ESLP dále upřesnil, že je na žadateli, aby předložil důkazy o existenci takových závažných důvodů. Na příslušných vnitrostátních orgánech následně je, aby žadatelem tvrzené riziko podrobily pečlivému přezkumu a veškeré vyvstávající pochybnosti s ohledem na předvídatelné důsledky vyhoštění vyvrátily. Dostatečná a vhodná může být i péče na nižší úrovni, než je péče dostupná ve vyhošťujícím státě. Příslušné orgány však musí ověřit, zda je zdravotní péče obecně dostupná v přijímacím státě dostatečná a vhodná k léčbě onemocnění tak, aby vyhošťovaná osoba nebyla vystavena zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy. Zároveň musí vzít v potaz i to, zda tato osoba bude mít v přijímajícím státě reálný přístup k vhodné péči a zdravotnickým zařízením, jakož i náklady spojené s léčbou, sociální a rodinné vazby a vzdálenost, kterou musí překonat, aby přístup k péči získala. V případě pochybností je povinností vyhošťujícího státu opatřit si diplomatické záruky, které by případnému zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy zabránily.
38. Zdravotními problémy žalobkyně a) se žalovaný podrobně zabýval již v rozhodnutí o její první žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž jej důvodem pro udělení některého

z typů mezinárodní ochrany neshledal. V opakované žádosti žalobkyně a) tvrdila zhoršení svého zdravotního stavu, k čemuž doložila řadu lékařských zpráv, žalovaný však na jejich základě ke stejnému závěru nedošel, resp. nedošel k závěru, že u žalobkyně a) došlo k zásadním změnám jejích zdravotních obtíží. Dle doložených informací trpí žalobkyně a) problémy chronické povahy a její stav je kompenzován léky. K jejímu aktuálnímu zdravotnímu stavu si žalovaný vyžádal vyjádření nemocnice v Rychnově nad Kněžnou, z něhož vyplývá, že žalobkyně a) byla naposledy ošetřena pro chronický defekt na lýtku pravé nohy, je morbidně obézní, špatně se pohybuje a při vyšetření byl vždy k dopomoci přítomen její manžel. Hojení je s ohledem na uvedený stav sice obtížné, ale nijak nebrání jejímu návratu do země původu a další léčbě tam.

39. Žalovaný se zdravotním stavem žalobkyně a) zabýval, z odůvodnění rozhodnutí a ze shromážděných podkladů (lékařských zpráv a zpráv o zemi původu) je zřejmé, že stav žalobkyně se za dobu od rozhodování o její první žádosti o mezinárodní ochranu výrazně nezhoršil, a stále tak nedosahuje standardu vyplývajícího z uvedeného rozsudku. Byť zde ESLP částečně zmírnil svůj (dříve mimořádně přísný) standard, stále hovoří o tom, že zdravotní potíže cizince mohou vést k aktivaci čl. 3 Úmluvy a k závěru o nepřipustnosti jeho návratu do země původu jen ve „velmi výjimečných případech“. Krajský soud nechce nijak bagatelizovat zdravotní problémy žalobkyně a), přesto musí souhlasit s žalovaným, že nejsou natolik závažné, aby bylo možné její situaci kvalifikovat jako takový výjimečný případ.
40. K námitce poukazující na situaci zdravotnictví země původu žalobců v souvislosti s celosvětovou epidemií nemoci Covid-19 krajský soud toliko konstatuje, že nijak relevantní v tomto ohledu nejsou ani statistické údaje týkající se počtu nakažených či zemřelých osob v souvislosti s pandemií nemoci Covid-19 v Arménii. Tento problém se Arménie netýká o nic víc než ČR, kde se žalobci touto nemocí také mohou nakazit a i v ČR došlo k významnému omezení „necovidové“ lékařské péče. Z informace o koronaviru v Arménii z portálu Google zprávy o počtu případů onemocnění na milion obyvatel, provedené při jednání soudu a jejího porovnání s údajem pro Českou republiku vyplývá, že v zemi původu žalobců je výskyt zmíněného onemocnění na milion obyvatel takřka poloviční. Šance na nákazu je tak v zemi původu žalobců výrazně nižší. Ani pokud by však riziko nákazy v Arménii bylo ve srovnání s ČR vyšší, nelze jej označit za vážnou újmu ve smyslu žádného z ustanovení § 14a zákona o azylu.
41. Dostupností a úrovní poskytování lékařské péče v zemi původu žalobců se žalovaný podrobně zabýval již v rozhodnutích o prvních žádostech žalobců. V řízení o jejich opakovaných žádostech si žalovaný opatřil informace o zemi, sumarizované v souboru s názvem „Údaje o zemi, Arménie 2019“. Z tohoto souboru informací mimo jiného vyplývá, že osoby se zdravotním postižením ve druhé skupině, mezi něž se řadí i žalobkyně a), mají nárok na bezplatné léky od místních poliklinik. Tím je podpořen závěr žalovaného učiněný již v jeho prvních rozhodnutích, sice že zdravotní péče, kterou žalobkyně a) potřebuje, je pro ni dostupná i v zemi původu. Žalobcům sice lze přisvědčit, pokud v souvislosti s epidemií nemoci Covid-19 poukazují na omezování ostatní lékařské péče, ovšem tato omezení jsou toliko dočasná, závislá výlučně na množství pacientů trpících zmíněným onemocněním, přičemž k uvedeným omezením došlo i České republice. Jak bylo uvedeno výše, problém celosvětové epidemie zmíněného onemocnění se ČR týká stejně, jako země původu žalobců a průběh této epidemie v konkrétní zemi nelze považovat za hrozbu vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. V průběhu řízení

o opakovaných žádostech žalobců pak nevyšla najevo žádná nová skutečnost, která by svědčila o trvalé změně dostupnosti adekvátní lékařské péče a mohla by tak způsobit jiné posouzení této otázky.

42. Krajský soud na základě shora uvedeného uzavírá, že neshledal namítané vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, přičemž rozhodnutí nelze označit ani za nepřezkoumatelné, neboť v odůvodnění jsou uvedeny důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, jakož i úvahy, kterými se žalovaný řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Vzhledem k tomu, že ve věci byly naplněny podmínky stanovené v ustanovení § 10a písm. e) zákona o azylu, žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané žalobci byly zcela správně shledány nepřipustnými v souladu s právními předpisy i ustálenou judikaturou. Proto krajský soud žaloby jako nedůvodné zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
43. Krajský soud pak pouze na okraj připomíná, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem výjimečným, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoli však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu. Udělení mezinárodní ochrany je tak zcela specifickým způsobem legalizace pobytu na území ČR, a to za přesně vymezených důvodů.
44. Chtějí – li žalobci trvale pobývat v České republice, pak instituty zákona o azylu nejsou jedinými možnými instrumenty, kterými lze tento cíl zajistit; žalobci se mohou pokusit využít některého z institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

VI. Závěr a náklady řízení

45. S ohledem na shora uvedené krajský soud žaloby jako nedůvodné zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
46. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze spisu ani nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 27. srpna 2021

JUDr. Martina Kůchlerová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně